

Proces de consultare publică asupra documentul de politici educaționale

”Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului
național”

Minutele întâlnirilor de consultare

CUPRINS

Întâlnire organizații sindicale reprezentative	3
Întâlnire cu organizațiile societății civile	7
Întâlnire cu asociațiile profesionale	13
Atelier de consultare cu experți în educație privind documentul	19
Întâlnire cu reprezentanți ai Comitetului consultativ privind educația de calitate pentru copiii rromi	25

MINUTĂ

Întâlnire organizații sindicale reprezentative - MECS – ISE privind documentul de politici educaționale Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național 19 august 2015

Institutul de Științe ale Educației

Participanți

1	Cornelia Popa-Stavri	FSLI	Vicepreședinte
2	Magdalena-Elena Ciohodaru	Liceul Tehn. de Metrologie "T. Vuia"	Director
3	Emil Poamă	FSLI SLI Dâmbovița	Președinte
4	Adrian Dragna	FSLI SLI Dâmbovița	Vicepreședinte
5	Castanela Marcela Popescu	FSLI SIPS 6 -București	Președinte
6	Florin Dobrescu	FSE "SPIRU HARET" Depart. Inv. Tehnic Brașov	Vicepreședinte
7	Constantin Lungulescu	SI "SPIRU HARET" DOLJ	Președinte – Dolj
8	Lidia Antoniu	FSE "SPIRU HARET" SIP GALAȚI	Președinte SIP Vicepreședinte FSE
9	Daniel Grigorescu	MECS	Inspector general matematică Membru
10	Florentina Claudia Rînciog	Școala Gimnazială "Grigore Ghica Voievod"	Profesor Membru FSLI
11	Angela Teșileanu	ISE	Sef departament Curriculum
12	Magdalena Balica	ISE	Director adjunct
13	Oana Iftode	ISE	Departament Tineret
14	Ciprian Fartușnic	ISE	Director general

Agenda întâlnirii

- Prezentarea documentului *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale* – contextualizarea semnificației documentului pentru dezvoltarea curriculară care se va realiza în perioada următoare
- Dezbateri structurate pornind de la secțiunile principale ale documentului
- Concluzii, propuneri, recomandări

Principalele aspecte abordate în discuții

I. Prezentarea generală a documentului (relevanță, structură, aspecte inovative)

- Importanța contextualizării și centrarea pe niveluri a competențelor cheie
- Modul de declinare a competențelor cheie pe niveluri
- Vectorii de dezvoltare și organizarea profilului absolventului în funcție de aceștia
- Modelul de coerentizare a cadrului de construcție curriculară promovat
- Condițiile de implementare, în special din perspectiva resurselor (umane și financiare).

II. Observații generale privind documentul

- Documentul de politici, așa cum a fost lansat în dezbateri, este necesar și binevenit în contextul actual al reformei curriculare, dar și al schimbărilor mai profunde din sistemul de educație (ar trebui promovat/cunoscut la nivel de sistem)
- Calea propusă este adecvată: stabilirea cu claritate a unor ieșiri din sistem, care organizează și oferă un reper procesului de dezvoltare curriculară dar și activității didactice propriu-zise
- Acest document apare într-un moment în care începem să ne uităm sistematic la problemele sistemului de învățământ, așa cum sunt identificate în diferitele strategii actuale (de exemplu, cele în aria învățământului profesional și tehnic sau a prevenirii părăsirii timpurii a sistemului de educație); numai o definiție/înțelegere adecvată a problemelor actuale poate conduce la depășirea lor.
- Documentul de politici trebuie să țină seama, în toate dimensiunile sale, de realitățile școlii pentru că de multe ori asistăm la o ruptură când ne raportăm la școală, la realitatea din teren
- Este nevoie de promovarea cu transparență a opțiunilor realizate în document și explicarea acestor opțiuni unor categorii variate de beneficiari
- Este nevoie de clarificarea valorii și rolului documentului din perspectiva actualelor inițiative de schimbare a legii educației naționale (avută în document ca reper)

- În textul documentului este bine să înlocuim termenul de *reușită* cu cel de *progres*, în special când discutăm despre finalități și despre nevoia ca programele școlare să răspundă nevoii de a susține și evalua progresul școlar.
- Ar fi necesar un studiu care să ne spună care sunt așteptările elevilor precum și așteptările societății cu privire la sistemul educațional/școala de astăzi, ar ajuta la fundamentarea acestui document de politici
- Procesul de consultare/revizuire trebuie orientat de modelul SMART: trebuie să fie un document specific, măsurabil, adecvat (pe categorii de vârstă), realizabil (formare).

III. Finalitățile sistemului de educație

- Finalitățile sistemului de educație sunt importante și trebuie în mod adecvat cunoscute de toți actorii relevanți
- Profilul de formare detaliat pentru fiecare nivel de educație este util
- Modelul propus este unul complex și argumentat
- Documentul trebuie să dezvolte mai mult competențele specifice diferitelor domenii transversale, precum educația pentru sănătate (alimentație, stil de viață sănătos), activități educaționale care susțin lucrul în echipă
- Trebuie implicați specialiști în psihologia educației și pedagogie care să valideze nivelurile de dezvoltare / de competențe indicate în document
- Documentul trebuie, de asemenea, să exemplifice valorile promovate prin profilul de formare
- Profilul trebuie coordonat atât cu ce se întâmplă în preșcolar, cât și cu ce se întâmplă mai departe, în învățământul superior (prin cunoaștere se poate asigura o mai bună continuitate/coerență).

IV. Curriculumul Național

- Este important ca documentul de politici să ofere repere pentru CDS (de exemplu, acesta lipsește din învățământul profesional și tehnic, deși este mare nevoie)-: chiar dacă la liceu, la filiera tehnologică există CDL, ca rol și mod de aplicare, acesta nu este echivalent, de fapt, cu CDS;
- Este nevoie ca documentul de politici să sune prin mesajul său și viitoare modele de proiecte didactice care să arate cadrelor didactice și elevilor ce pot să facă în cadrul unor activități interdisciplinare
- Documentul trebuie să ofere soluții/perspective și pentru elevii care nu fac față cerințelor actuale, categoriilor vulnerabile de elevi
- Este nevoie de standarde naționale de evaluare pentru fiecare nivel de învățământ iar acest document poate constitui reper pentru fundamentarea unor astfel de standarde

V. Condiții de implementare

- Centrarea pe competențe și pe nevoile elevilor de a-și dezvolta aceste competențe, accent pe partea aplicativă a cunoștințelor și pe utilitatea lor în contexte variate de viață.
- Trecerea la un sistem veritabil de evaluare centrat pe competențe nu pe cunoștințele elevilor, formarea profesorilor ca să dezvolte competențe, nu să transmită simple informații;
- Dezvoltarea competențelor trebuie să pună accent pe formare de abilități și dezvoltarea de atitudini
- Discutarea la nivel județean cu cadrele didactice pentru înțelegerea schimbărilor profunde antrenate de centrarea pe competențele cheie ale elevilor (echipa ISE invitată de a participa la întâlnirile organizate de cele două confederații sindicale pe această temă în viitorul apropiat)
- Formarea viitorilor profesori este esențială; trebuie stabilit în ce măsură competențele cheie actuale sunt reale și pot fi măsurate și în ce măsură profesorii, înainte de a le forma, au o formare specifică în domeniu
- Curriculumul de formare de la facultățile de profil pedagogic trebuie să fie mai complex și să ofere viitorilor profesori pregătirea de specialitate necesară dar și un orizont cultural mult mai larg.

VI Alte probleme discutate

- Un astfel de document ar trebui să fie introdus, când va fi promovat oficial la nivel de sistem, în programa obligatorie a concursurilor de definitivare, titularizare etc. – nu sunt de acord cu asta – riscăm să ajungem la practici discutabile
- Importanța schimburilor de experiență cu alte țări, în aria dezvoltării de curriculum.
- Trebuie realizate parteneriate cu sindicatele din teren și făcute activități cu profesorii și elevii (diseminarea informație în teren) și implicarea caselor corpului didactic, inspectoratele școlare pentru popularizarea acestui document.
- O finanțare adecvată (6% din PIB) ar oferi resursele necesare implementării unor măsuri adecvate (formare inițială, continuă, dotări) care să transforme în realitate acest document.

Bariere identificate:

- Presiunea examenelor de promovabilitate/nationale
- în realizarea curriculumului la nivel de clasă intervin nu doar curriculumul oficial, nu doar interacțiunea dintre profesori și elevi ci și curriculumul ascuns.
- Noile programe școlare trebuie să facă obiectul unor întâlniri mai specializate, care să ajute profesorii să facă o lectură personalizată
- Curriculumul ascuns poate influența reușita învățării, în măsura în care în activitatea didactică nu se ține seamă de relația complexă existentă între tipurile de curriculum (cel oficial, realizat, ascuns).

MINUTĂ

Întâlnire cu organizațiile societății civile privind documentul de politici educaționale *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național*

20 august 2015

Institutul de Științe ale Educației

Participanți:

Nr. crt.	Nume și prenume	Instituția	Funcția
1.	Ciprian Fartușnic	ISE	Director general
2.	Mariana Arnăutu	World Vision	Manager educație
3.	Daniela Buzducea	World Vision	Director național
4.	Rodica Efros	IRSCA	Dezvoltator programe
5.	Anastăsescu Corina	IRSCA	Dezvoltator programe
6.	Horia Șerban Oniță	Consiliul Național al Elevilor	Președinte
7.	Constantin Alexandru Manda	Asociația Elevilor din Constanța	Președinte
8.	Marius Rusu	Salvati Copiii	Psiholog
9.	Ovidiu Voicu	Fundația Pentru o Societate Deschisă	Director departament
10.	Cristian Hatu	Centru de Evaluare și Analize Educaționale	Președinte
11.	Andreea Eșanu	Centru de Evaluare și Analize Educaționale	
12.	Cornelia Popa-Stavri	FSLI	Vicepreședinte
13.	Mădălina Turza	CEDCD	Director executiv
14.	Vlad Dumitrescu	FDSC	Project manager
15.	Daniela Vișoianu	Coaliția pentru Educație	Președintă
16.	Simona David Crisbășanu	Coaliția pentru Educație/ Asociația ROI	Director comunicare
17.	Luminița Costache	UNICEF	Specialist educație

18.	Angela Teșileanu	ISE	Șef departament curriculum
19.	Magdalena Balica	ISE	Director adjunct
20.	Andra Făniță	ISE	Cercetător științific

Agenda întâlnirii:

- Prezentarea documentului *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale* – contextualizarea semnificației documentului pentru dezvoltarea curriculară care se va realiza în perioada următoare
- Dezbateri structurate pornind de la secțiunile principale ale documentului
- Concluzii, propuneri, recomandări

Principalele aspecte abordate în dezbateri

1. Prezentarea generală a documentului (relevanță, structură, aspecte inovative)

- Importanța contextualizării și centrarea pe niveluri a competențelor cheie
- Modul de declinare a competențelor cheie pe niveluri
- Vectorii de dezvoltare și organizarea profilului absolventului în funcție de aceștia
- Modelul de coerentizare a cadrului de construcție curriculară promovat
- Condițiile de implementare, în special din perspectiva resurselor (umane și financiare).

2. Așteptări/interese ale participanților la dezbateri

- ce filosofie are acest document și cum poate fi pusă în aplicare;
- acest document să fie centrat pe nevoile elevilor, să-i pregătească pentru a fi niște cetățeni activi pe piața muncii;
- o îmbunătățire, aducere de noi valențe la acest document;
- acest document să fie un sprijin pentru copiii defavorizați;
- să aibă un impact în zona dezvoltării sistemului educațional, ca la următoarele teste/evaluări PISA să nu mai ieșim ultima țară;
- un interes ar fi legat de felul în care principiile și finalitățile în ceea ce privește acest document, vor ajunge parte a elementelor care țin de programe școlare, de formarea profesorilor, pentru ca exista mari probleme, este important ca profesorii care predau la ore să poată să-i ajute pe elevi să-și formeze competențe;
- să se clarifice mai bine documentul, legătura între finalități, modele, competențe, niveluri, descriptori;

- interesul ar ca acest document să aibă legătură cu formarea continuă a profesorilor;
- formarea profesorilor să se axeze pe operaționalizarea curriculumului, iar curriculum să fie predictiv;
- cum o să fie operaționalizat sau implementat acest document curricular, implementarea lui va fi cheia;
- reflectarea, în documentul de politici educaționale, a situației copiilor cu dizabilități; în momentul de față pare să-i omită cu desăvârșire pe acei copii cu dizabilități existenți în educația/învățământul de masă; este important să fie identificată situația copiilor cu dizabilități, ca premisă a găsirii soluțiilor necesare asigurării accesului real al acestor copii la educație;
- ce noutăți aduce documentul de politici, din perspectiva curriculumului;
- Cum am putea să îmbunătățim documentul și să regăsim în el lucruri care să ne ajute în ceea ce facem de acum înainte, cum transformăm acest document într-o realitate??

3. Semnificația documentului

- Documentul este complex, integrat; problema esențială este a modului în care va fi implementat.
- Finalitățile educației pe niveluri de învățământ trebuie să constituie un reper pentru ceea ce ne dorim să se întâmple în școală și pentru modul în care evaluăm elevii la finalul unui ciclu
- Întregul document, îndeosebi aspectele referitoare la centrarea pe elev, la profilul de formare, precum și derivarea competențelor cheie pe niveluri inclusă în Anexa 1 reflectă ce trebuie să știe și să fie capabil copilul să facă, la sfârșitul unui nivel de școlaritate. Din această perspectivă este necesară formularea mai concretă, mai clară a profilului de formare al absolventului diferitelor niveluri de învățământ .
- Acest document să fie baza pentru tot ce se va întâmpla mai departe în elaborarea planurilor cadru și a programelor școlare.
- Documentul contribuie la promovarea unei politici educaționale coerente în România, a unei concepții curriculare unitare și coerente. Este important de știut ce se va întâmpla cu documentul în condițiile în care se va schimba legea educației.

4. Puncte de vedere ale participanților la dezbatere

- Simplificarea documentului, să ajungă la toți cei care sunt direct interesați, profesori, părinți, elevi, care este profilul absolventului la final de ciclu, astfel încât să acționeze în sensul realizării acestuia.
- Conexiunea cu partea de educație preșcolară și antepreșcolară și chiar cu partea de după secundarul superior; este necesar ca toate nivelurile de educație din învățământul preuniversitar să fie integrate într-o concepție unitară;
- Competențele cheie pe care fiecare elev ar trebui să le aibă la finalul unui ciclu educațional se formează în școală dar nu numai, ele se construiesc în parteneriat

cu familia, în parteneriat cu ceilalți adulți sau egali care intră la un moment dat în relație cu copilul; poate că un astfel de document trebuie să includă o anexă în care să fie descrise *achizițiile cheie* pe fiecare ciclu, care să poată să orienteze acțiunea educativă nu doar a profesionistului, dar și a altor actori.

- Corelarea învățământului obligatoriu cu învățământul preșcolar dar și universitar, profilul trebuie coordonat atât cu ce se întâmplă în preșcolar, cât și cu ce se întâmplă mai departe, în învățământul superior (prin cunoaștere se poate asigura o mai bună continuitate/coerență).
- Conexiunea cu profilul de vârstă al copilului, de studiat din punctul de vedere al psihologiei vârstelor, de la o clasă la alta.
- Este necesară formarea cadrelor didactice pe baza noului curriculum.
- Descrierea mecanismului după care s-au construit descriptorii din anexă
- Corelarea structurii în educație cu noul curriculum, corelarea cu problemele elevilor cu nevoi speciale (dizabilități sau supradotați) cu sistemul de educație.
- Absența unui astfel de document din învățământul preuniversitar pune în evidență necesitatea documentului din punctul de vedere al fundamentării politicii în domeniul curriculumului național, al dezvoltării curriculare coerente.
- Îmbunătățirea documentului din perspectiva flexibilității rutelor educaționale pentru elevii din rural.

5. Care este strategia pe care o alegem ca să maximizăm calitatea documentului rezultat?

- Documentul să nu fie prescriptiv, să nu încalce principiul centrării pe elev (foarte important acest aspect).
- Explicarea alegerii vectorilor dezvoltării personalității elevului; vectorii sunt foarte importanți, lipsesc în învățământul românesc; cum vor fi, însă, operaționalizați?
- O variantă de îmbunătățire în privința descriptorilor ar fi introducerea unor elemente ce țin de complexitatea cunoașterii, elemente de gândire strategică la un nivel foarte jos, introducerea unor elemente care să arunce copilul într-un orizont de dezvoltare puțin mai înalt, în funcție de vârstă.
- Important, să se rămână la o formulare care să fie înțeleasă și de către părinți; o mare problemă a școlii este că nu poate să primească un feedback constructiv din partea părintelui care nu înțelege ce se întâmplă acolo, ceea ce poate duce la izolarea școlii de societate.
- Sunt necesare materiale legate de psihologia copilului cu cerințe speciale
- De avut în vedere particularitățile celor cu deficiențe intelectuale atunci când se stabilesc vectorii, precum și descrierea competențelor cheie pe niveluri, pentru că niciodată, așa cum sunt prevăzute, un copil cu anumite cerințe educaționale speciale din zona de dezvoltare intelectuală nu va putea să atingă aceste niveluri/competențe. Este necesar să existe flexibilitate în funcție de particularitățile acestui tip de dizabilitate

- Îmbunătățirea documentului, să existe descrierea comportamentelor pe care trebuie să le aibă profesorii, ca să faciliteze învățarea centrată pe elev, formarea la elevi a competențelor incluse în programe.
- Lipsa de programe de formare reprezintă un element pe care tot îl semnalăm în ultima vreme, este nevoie de programe de formare astfel încât litera și spiritul programei să fie înțelese de către cadrul didactic, iar acest lucru să se reflecte în activitatea cu elevii.
- Revizuirea documentului de politici o dată la 5 ani.
- Este necesar ca documentul să fie includă profilul profesorului /competențele profesorului care poate să formeze la elevi competențe cheie, competențe.
- Acest document să fie mai ancorat în realitățile noastre, să vină cu soluții.
- Recunoaștere prin acreditare a unor achiziții dobândite în contexte nonformale și informale.
- Acest document să fie gândit mai transversal.
- Planul cadru –revizuit cu CDȘ prezent
- Prezentarea unor competențe parentale

6. Propuneri privind finalitățile sistemului de educație

- Finalitățile sistemului de educație sunt importante și trebuie în mod adecvat cunoscute de toți actorii relevanți.
- Profilul de formare detaliat pentru fiecare nivel de educație este util
- Documentul trebuie să dezvolte mai mult competențele specifice diferitelor domenii transversale.
- Documentul trebuie, de asemenea, să exemplifice valorile promovate prin profilul de formare.
- Profilul trebuie coordonat atât cu ce se întâmplă în preșcolar, cât și cu ce se întâmplă mai departe, în învățământul superior (prin cunoaștere se poate asigura o mai bună continuitate/coerență).

7. Ce putem face împreună pentru finalizarea documentului?

- Feedback pe document din partea participanților - **termen: 10 Septembrie 2015;**
- Sprijin în constituirea unei hărți de politici educaționale; întocmirea /constituirea unei hărți de politici educaționale (*arhitectonica* politicii educaționale), poate să asigure un consens și o referință pentru ceea ce urmează să se întâmple în educație.
- Profesionalizarea corpului de experți care realizează programele școlare.
- Revizuirea documentului o dată la 5 ani; anual, să se analizeze unde suntem.
- De urmărit relația între prevederile din document și aspectele legate de evaluarea competențelor;
- Elaborarea unei variante mai prietenoase a documentului care să se adreseze unui public mai larg;

- Propuneri concrete privind completarea anexei cu descriptorii de competențe pe niveluri;
- De explicitat modelul de derivare a competențelor pe niveluri;
- De dezvoltat capitolul referitor la condițiile de implementare;
- Sprijin în organizarea unor dezbateri mai largi, diseminare
- Propunerea unui profil al profesorului, având în vedere competențele cheie, competențele pe care urmează să le formeze la elevi.
- Necesitatea unei strategii de monitorizare a implementării curriculumului
- Includerea explicită a unor aspecte privind competențele elevilor în domeniul respectării drepturilor omului

MINUTĂ

Întâlnire cu asociațiile profesionale privind documentul de politici educaționale *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național*

31 august 2015

Institutul de Științe ale Educației

Participanți:

Nr. crt.	Nume și prenume participant	Instituția	Funcția
1.	Elena Maricia Huian	Liceul Tehnologic Ovid Caledoniu	Profesor
2.	Marin Popescu	Universitatea de Vest, Timișoara	Profesor fizică, Director departament
3.	Alexandru Barnea	Facultatea de Istorie, Universitatea București	Profesor univ.
4.	Bogdan Teodorescu	Societatea de științe istorice	Secretar general
5.	Eugen Stoica	MECS -DGIP	Inspector general
6.	Angela Popescu	CNDIPT	Inspector
7.	Zoica Vlăduț	CNDIPT	Director adjunct
8.	Cornelia Popa-Stavri	FSLI	Vicepreședinte
9.	Marilena Șerban	ANPRO	Reprezentant
10.	Ciprian Fartușnic	ISE	Director general
11.	Magdalena Balica	ISE	Director adjunct
12.	Angela Teșileanu	ISE	Șef departament curriculum, Cercetător
13.	Laura Căpiță	ISE	Cercetător
14.	Andra Făniță	ISE	Cercetător

Agenda întâlnirii:

- Prezentarea documentului *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale* – contextualizarea semnificației documentului pentru dezvoltarea curriculară care se va realiza în perioada următoare
- Dezbateri structurate pornind de la secțiunile principale ale documentului
- Concluzii, propuneri, recomandări

Principalele aspecte abordate în dezbateri

8. Prezentarea generală a documentului (relevanță, structură, aspecte inovative)

- Importanța contextualizării și centrarea pe niveluri a competențelor cheie
- Modul de declinare a competențelor cheie pe niveluri
- Vectorii de dezvoltare și organizarea profilului absolventului în funcție de aceștia
- Modelul de coerentizare a cadrului de construcție curriculară promovat
- Condițiile de implementare, în special din perspectiva resurselor (umane și financiare)

9. Semnificația documentului pentru dezvoltarea curriculară

- Promovarea unei concepții curriculare unitare și coerente bazată pe competențele cheie
- Abordarea integrată și reconsiderarea principiului învățării centrate pe elev
- Asumarea unor finalități ale învățării pe niveluri de învățământ - profilul de formare al elevului pornind de la competențele cheie
- Promovarea evaluării pe competențe și valorificarea contextelor formale, non-formale și informale de învățare
- Promovarea oportunităților oferite de resursele educaționale deschise, accesate prin intermediul noilor tehnologii
- Programe școlare fundamentate pe noua concepție curriculară, care operează cu noțiunea de competență definită ca ansamblu de cunoștințe, abilități și atitudini
- Aspecte importante pentru dezbateri: competențe formate în învățământul preuniversitar - provocări referitoare la implementarea documentului, principii elaborate de Curriculum național, planul cadru de învățământ, programa școlară
- Condiții de implementare: monitorizarea procesului

10. Actualizarea documentului

- *Capitolul de finalități să fie actualizat cf. HG nr. 918/2013 privind aprobarea Cadrului național al calificărilor; acestea pot avea consecințe pentru descrierea profilurilor de*

formare pentru fiecare nivel de școlaritate (vezi primele 5 calificări specifice pentru învățământul preuniversitar). Important de știut că actele de studiu sunt formulate conform descriptivului calificărilor

- Clarificarea termenului de competență în relație cu termenul de rezultate ale învățării, adoptat în sistemul VET, pentru a descrie ocupațiile de pe piața muncii; asumarea unui termen comun pentru învățământul de cultură generală și pentru cel profesional și includerea în document a unor elemente specifice ale curriculumului de VET, inclusiv segmentul specific de CDL
- Este nevoie ca ariile curriculare să-și împartă în mod egal timpul de învățare
- Elementele de diferențiere în planurile cadru pentru liceu (mai ales în privința profilurilor)

11. Aspecte generale

- accepțiile diferite pentru termenul de competență, importanța definiției din documentul european privind competențele cheie și relația cu terminologia utilizată în document
- timpul de învățare reflectat în articolul corespunzător din LEN
- centrarea pe elev - de la asumarea principiului la punerea în aplicare

12. Puncte de vedere ale participanților la dezbateri Intervenții ale reprezentanților asociațiilor profesionale

1. Profesorii de limba română

- Relația textului cu documente anterioare, mai ales în privința terminologiei (de ex. centrarea pe competențe este utilizată, dar nu este aplicată la clasă)
- Problema evaluării competențelor și a atitudinilor, nu sunt studii care să prezinte ce se întâmplă (există rapoarte rezultate ale inspecției școlare, dar ele nu sunt documente publice)
- Actualizarea perspectivelor de abordare a învățării care se bazează pe noile dezvoltări din psihologie
- Valorificarea experiențelor opționalelor integrate și a claselor de bilingv
- Nevoia dublei specializări, nu neapărat înrudite
- Este necesară reflecția asupra profilului profesorului care aplică curriculumul

2. Profesorii de istorie

- ISE trebuie să traducă documentul într-un limbaj prietenos, important pentru obținerea adeziunii practicienilor - exemplul reformei lui S. Haret este important – implementarea reformei a întrunit adeziunea corpului profesoral;
- Este evidențiată importanța documentului pe diferite planuri: pentru formarea inițială, pentru elaborarea planurilor-cadru și a programelor școlare
- Societatea de Științe Istorice se poate implica în promovarea documentului

3. Profesorii de fizică

- Este nevoie de o masă critică a profesorilor care să susțină demersul de evaluare a noului curriculum
- Documentul este coerent, clar în privința logicii aspectelor prezentate
- Relația documentului cu zona universitară, în ceea ce privește formularea competențelor profesionale la finalul unor programe de studiu
- Este necesară implicarea mediului de afaceri în dezbaterile documentului
- Documentul ar trebui dezbătut la nivelul DFP-urilor
- Univ. de Vest dezvoltă un proiect referitor la Reforma curriculumului și a metodelor de predare la Fizică

4. Societatea de Studii Clasice

- Este nevoie de pregătirea cadrelor didactice, mai ales că în contextul Bologna, timpul de învățare destinat formării profesionale inițiale este diminuat
- Limbile clasice au importanță pentru cultura generală, terminologia domeniilor de cunoaștere este ajutată; se recomandă studiul limbii latine, în liceu, la toate specializările

5. Sindicate FSLI

- Este nevoie ca ariile curriculare să-și împartă în mod egal timpul de învățare
- Programul de reconversie profesională să includă elemente din document
- De reflectat în privința planului cadru pentru liceu, mai ales în privința elementelor de diferențiere între profiluri

Alte puncte de vedere exprimate

- Se exprimă regretul că Asociația Învățătorilor nu este prezentă la dezbateri
- De adăugat cadrul național al calificărilor (învățământul preuniversitar), referire în ansamblu la cele 8 niveluri de referință care includ descriptorii și cele 3 categorii, cunoștințe, abilități și atitudini, și corelarea acestora.
- În acest document de politici educaționale, ar trebui să se facă referire și la învățământul profesional și tehnic, deoarece are elemente de specificitate (Curriculumul în domeniul învățământului profesional și tehnic dorește să stabilească profilul absolventului pe o anumită calificare, dar și rezultatele învățării pe care ar trebui să le aibă un absolvent din perspectiva culturii generale)

- De avut în vedere standardul de pregătire profesională atunci când se vor elabora programele școlare
- Corelarea între ceea ce este în domeniul profesional și tehnic și cultura generală.
- O nuanțare și trimitere la specificitatea domeniului tehnic și profesional
- Este necesară îmbunătățirea documentului cu privire la clasificarea categoriilor de opționale; se recomandă utilizarea clasificării opționalelor așa cum este aceasta reflectată în *Metodologia privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlar*
- O problemă este evaluarea acestor competențe, care în mod real s-a oprit la partea cognitivă, elevii nu sunt evaluați pe partea de atitudini și valori
- Ar trebui detaliată evaluarea curriculumului
- Documentul este important pentru formarea inițială, din perspectiva exigențelor pregătirii profesorului (ca pregătire de specialitate, dar și didactică)
- Modulele psihopedagogice ar trebui corelate cu acest document de politici educaționale
- Analizarea diferențelor dintre timpul școlar prevăzut prin documentele școlare și timpul real destinat învățării de către elevi
- Planul cadru pentru gimnaziu trebuie să asigure o pregătire generală a elevilor; planul-cadru poate fi diferențiat după terminarea clasei a VIII-a, la liceu. Este necesară regândirea disciplinelor de cultură generală prevăzute pentru învățământul profesional
- Cap. Finalități – să se facă trimitere la cadrul național al calificărilor
- Evaluare – reperete să fie mai dezvoltate.

MINUTĂ

Atelier de consultare cu experți în educație privind documentul *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale*

1 septembrie 2015
Institutul de Științe ale Educației

Participanți:

	Nume și prenume	Funcția	Instituție
1.	Avram Elena Nely	Consilier	CNEE
2.	Balica Magdalena	Cercetător științific	ISE
3.	Bărbulescu Florina	Consilier	CNEE
4.	Bertea Mircea	Director	Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr” Cluj-Napoca
5.	Burtea Vasile	Consilier ministru	MECS
6.	Cerkez Matei	Expert	-
7.	Eșanu Adreea	Expert	Centrul de Evaluare și Analize Educaționale
8.	Glava Cătălin	Conf. univ. dr.	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca
9.	Grigorescu Daniel	Inspector general	MECS
10.	Hatu Cristian	Președinte	Centrul de Evaluare și Analize Educaționale
11.	Horga Irina	Cercetător științific	ISE
12.	Iosifescu Șerban	Președinte	ARACIP
13.	Manolescu Marin	Prof. univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
14.	Marius Avram	Consilier	CNEE
15.	Mândruț Octavian	Cercetător științific	ISE
16.	Munteanu Monica	Consilier	MECS
17.	Neacșu Ioan	Prof. univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
18.	Negrea Gabriel	Director	Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” Sibiu
19.	Petre (Ciobanu) Gabriela	Director General	CNDIPT

20.	Popa-Stavri Cornelia	Vicepreședinte	FSLI
21.	Popescu Angela	Inspector	CNDIPT
22.	Răileanu Carmen	Inspector	CNDIPT
23.	Staș Marian	Prof. univ. dr.	Universitatea din București
24.	Tacea Firuța	Lector univ. dr.	Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației
25.	Teșileanu Angela	Cercetător științific	ISE

Agenda întâlnirii:

- Prezentarea documentului *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale* – contextualizarea semnificației documentului pentru dezvoltarea curriculară care se va realiza în perioada următoare
- Dezbateri structurate pornind de la secțiunile principale ale documentului
- Concluzii, propuneri, recomandări

Așteptări ale experților de la documentul de politică curriculară:

- Există nevoia de **asumare politică a documentului**, ca **fundament pentru schimbările curriculare viitoare**, pe termen mediu și lung. Pe termen scurt, acest document trebuie să fundamenteze noile planuri-cadru de învățământ gimnazial și secundar superior, respectiv noile programe școlare la nivelul clasei a V-a și clasei a IX-a.
- Se resimte **nevoia de consens în domeniul intervențiilor la nivelul curriculumului** (între diferite instituții cu rol în domeniul educației, între profesori – elevi – părinți – alți actori școlari).
- Acest document trebuie să aibă **rol definitoriu pentru fundamentarea documentelor curriculare viitoare** – planuri-cadru de învățământ, programe școlare – realiste, flexibile, descongestionate, *corelate* cu nivelul de dezvoltare psihologică a elevilor, adaptate la diferite niveluri educaționale, interese și cerințe educaționale.
- Documentul de politică curriculară trebuie să stabilească o **relație echilibrată între inovație și continuitate în plan curricular** (cât inovăm? – cât păstrăm din ce există?).
- Documentul de politică curriculară are rol de **orientare a proiecției calendarului schimbărilor curriculare viitoare**: Când vor fi finalizate planurile cadru pentru ciclul gimnazial și secundar superior? Când vor fi finalizate programele școlare aferente? Care este perioada de pregătire a manualelor școlare?

Propuneri:

- S-a evidențiat nevoia de **unitate și coerență conceptuală** atât la nivelul documentului de politici curriculare, cât și la nivelul practicii școlare:
 - În sistemul educațional românesc (atât în practica școlară, cât și la nivelul proiectării curriculare) există un amalgam conceptual în curriculumul românesc: *obiective versus competențe; domenii experiențiale versus arii curriculare; competențe cheie versus alte tipuri de competențe* (ex. competențe generice).
 - La nivelul documentului: s-a propus redenumirea *Competențe matematice (A) și competențe de bază în științe și tehnologii (B)* la *Competențe matematice (A) și competențe fundamentale în științe și tehnologii (B)*.

- S-a supus atenției sintagmele de *competențe generale și competențe specifice*.
Nevoi: clarificarea/definirea exactă a termenilor. Propunere: eventuala înlocuire/corelare cu *rezultate ale învățării / standarde curriculare*.
 - De reflectat, din punct de vedere lingvistic (filologic) asupra definiției *competențelor de nivel funcțional* (pornind de la ideea că orice competență devine funcțională la momentul utilizării/construcției/dezvoltării acesteia).
 - De evidențiat semnificația și modul de stabilire a vectorilor.
 - S-a subliniat nevoia de „definiții metaforice” ale conceptelor, care să asigure înțelegerea acestora de către diferite categorii de actori școlari și utilizarea lor unitară și consensuală.
- S-a subliniat importanța evidențierii **semnificației reale a competențelor cheie**, din perspectiva învățării le-a lungul întregii vieți.
 - S-a evidențiat nevoia sublinierii, în cadrul documentului, a **principiilor care să coordoneze procesul de elaborare** a documentelor curriculare:
 - elaborarea planurilor-cadru: care va fi relația dintre abordarea monodisciplinară și cea transdisciplinară? câte discipline de studiu? câte ore/săptămână de studiu? etc.;
 - elaborarea programelor școlare: adaptate, realiste, flexibile, descongestionate;
 - secțiuni despre relația dintre modelul de elaborare a planurilor-cadru și modelele de elaborare a programelor școlare (derivarea între acestea).
 - S-a pus în discuție importanța / rolul păstrării conceptului de **cicluri curriculare** (este necesar? ce plus valoare aduce la nivelul proiectării curriculare? Cum se corelează nu evaluările naționale?).
 - S-au analizat **diferite competențe cheie** (ex. competența a învăța să înveți, competența digitală) și s-a susținut nevoia de evidențiere, în documentul analizat, a contextelor de integrare, implementare și valorificare a acestora la nivelul planurilor cadru și a programelor școlare. Din această perspectivă, s-a considerat necesar un accent mai amplu pe **competențele transversale**.
 - S-a susținut nevoia completării documentului cu trimiteri și prevederi referitoare la învățământul preșcolar (ex. care este rolul învățământului preșcolar? care este profilul absolventului de învățământ preșcolar?), pentru a se asigura **unitatea și coerența proiectării curriculare pe diferite cicluri de școlaritate** (între ciclul preșcolar și ciclul primar; între ciclul primar și cel gimnazial). În acest sens, s-a propus introducerea unei secțiuni referitoare la **profilul copilului la finalul învățământului preșcolar / la începutul învățământului primar**.
 - S-a subliniat importanța unei **tranziții reale** de la programa analitică la programa-cadru, pentru toate disciplinele de studiu.

- S-a subliniat nevoia unei secțiuni referitoare la **evaluarea curriculumului școlar / evaluarea elevilor**:
 - nevoia unor referințe la evaluările internaționale;
 - referințe la rolul evaluărilor naționale; s-a criticat rolul actual al evaluărilor naționale, care schimbă traiectoria procesului didactic din centrarea pe curriculumul proiectat în centrarea pe cerințele evaluărilor naționale; realitatea școlară evidențiază existența unor evaluări locale cu subiecte naționale;
 - nevoia de standardizare în evaluare;
 - nevoia de introducere în partea de Sugestii metodologice a programele școlare a referințelor la evaluarea elevilor;
 - importanța introducerii standardelor de performanță în structura programei școlare;
 - evidențierea efectelor secundare ale filosofiei *pragului minim* în evaluare; nevoia de dezvoltare a nivelurilor medii și maxime de performanță.
- S-a discutat și agreat un posibil **calendar al dezvoltării curriculare** pentru etapa imediat următoare:
 - noiembrie 2015: drafturi planuri cadru de învățământ (organizare grup de lucru de elaborare a planurilor cadru de învățământ, activarea comisiei de validare, organizarea modului de lucru, producere drafturi de planuri);
 - decembrie 2015: perioadă de dezbateri publice;
 - ianuarie 2016: planuri cadru aprobate prin ordin de ministru;
 - iunie 2016: prim draft al programelor școlare pentru clasele a V-a și a IX-a;
 - septembrie 2016: programe școlare aprobate prin ordin de ministru;
 - iulie-septembrie 2017: manuale școlare aprobate.
- S-a subliniat nevoia de introducere, în document, a referințelor la importanța **formării cadrelor didactice** din perspectiva implementării schimbărilor curriculare:
 - nevoia de intervenții specifice în formarea inițială;
 - nevoia unor demersuri coerente în formarea continuă, centrate pe promovarea, explicarea și operaționalizarea noului curriculum;
 - nevoia regândirii formării în domeniul didacticii specialității, a strategiilor didactice;
 - importanța propunerii unei strategii / unor direcții de acțiune / a unui calendar și model de formare a profesorilor.
- Este importantă **analiza documentului din perspectiva așteptărilor diverse**: așteptări ale profesorilor / ale elevilor/ ale părinților / ale societății în ansamblu. În acest sens, se consideră necesară „traducerea” documentului în limbaj accesibil diferitelor categorii de actori educaționali, în vederea popularizării lui, accesibilizării, asigurării vizibilității și diseminării largi a acestuia (către profesori, părinți, elevi, societatea civilă).

- S-a subliniat nevoia promovării, la nivelul documentului, a unor **abordări transversale, transdisciplinare, deschiderea sistemului la alternative** (cel puțin atunci când există resurse și contexte favorabile).
- S-a analizat **curriculum la decizia școlii** din perspectiva rolului, importanței, modalităților de proiectare a acestuia încetățenite în practica școlară și nevoii regândirii lui:
 - propunere: de la *curriculum la decizia școlii* la *curriculum la decizia elevilor*, în sensul promovării interesului copilului, centrării pe nevoile lui reale de cunoaștere, depășirii practicilor școlare neadecvate;
 - propunerea de promovare, prin CDS, a competențe importante pentru copii, dar insuficient valorificate la nivelul TC (ex. abilitatea de a lua decizii).
- S-a susținut nevoia asigurării **coerenței și corelării, în plan vertical și orizontal, la nivelul proiectării curriculare**, prin:
 - corelarea la nivelul proiectării programelor școlare în cadrul unei arii curriculare / inter-arii curriculare;
 - corelarea la nivelul planificărilor calendaristice în cadrul acelorași arii curriculare;
 - flexibilitatea orarului școlar.
- S-a propus introducerea în document a unei secțiuni referitoare la **modalități de personalizare a curriculumului**, prin referințe la:
 - copiii cu nevoi speciale integrați în învățământul de masă;
 - copiii supradotați;
 - alte categorii de nevoi de învățare.
 - Referințe la aprofundare/extindere: dacă se păstrează sau nu aceste concepte; dacă vor fi incluse în CDS sau în timpul orelor la dispoziția profesorilor etc.
- S-a subliniat nevoia introducerii unei **secțiuni referitoare la învățământul profesional și tehnic**, care să facă referiri la toate aspectele specifice acestuia: concepte specifice utilizate, modalități de proiectare a documentelor curriculare, modalități și contexte specifice de implementare. CNDIPT va oferi sprijin în acest sens.

Demersuri viitoare

- Alte propuneri și observații punctuale pe textul documentului de politici curriculare sunt așteptate până la data de 15 septembrie 2015.
- Forma finală a documentului, care valorifică și integrează propuneri și opțiunile exprimate în cadrul celor 5 ateliere de dezbatere și prin intermediul chestionarului online vor fi valorificate până la data de 30 septembrie 2015.

MINUTĂ

Întâlnire cu reprezentanți ai Comitetului consultativ privind educația de calitate pentru copiii rromi

privind documentul de politici educaționale
Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național

2 septembrie 2015

Institutul de Științe ale Educației

Participanți:

Nr. crt.	Nume și prenume participant	Instituția	Funcția
1.	Delia Grigore	Centru Rromilor "AMARE PROMENTZA"	Președinte
2.	Vasile Burtea	MECS	Consilier ministru
3.	Alexandru Szepesi	MECS	Director adjunct
4.	Daniel Grigorescu	MECS	Inspector general
5.	Alina Ungureanu	ADIS	Președinte
6.	Mariana Dincă	CEDS	Director
7.	Horga Irina	ISE	Cercetător științific II
8.	Angela Teșileanu	ISE	Șef departament curriculum Cercetător științific III
9.	Andra Făniță	ISE	Cercetător științific
10.	Ciprian Fartușnic	ISE	Director general

Agenda întâlnirii:

- Prezentarea documentului *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale* – contextualizarea semnificației documentului pentru dezvoltarea curriculară care se va realiza în perioada următoare
- Dezbateri structurate pornind de la secțiunile principale ale documentului
- Concluzii, propuneri, recomandări

Principalele aspecte abordate în dezbateri

13. Prezentarea generală a documentului (relevanță, structură, aspecte inovative)

- Importanța contextualizării și centrarea pe niveluri a competențelor cheie
- Modul de declinare a competențelor cheie pe niveluri
- Vectorii de dezvoltare și organizarea profilului absolventului în funcție de aceștia
- Modelul de coerentizare a cadrului de construcție curriculară promovat
- Condițiile de implementare, în special din perspectiva resurselor (umane și financiare).

14. Semnificația documentului pentru dezvoltarea curriculară

- Promovarea unei concepții curriculare unitare care este întemeiată pe competențele cheie recomandate la nivel european
- Reconsiderarea centrării pe elev, ca direcție de restructurare a curriculumului național
- Aspecte importante pentru dezbateri: promovarea și valorizarea, prin documentul de politici educaționale, a diversității (sub diferite forme), a alterității și a interculturalității; reflectarea în document, datorită semnificației acestora, a abilităților de dialog și schimb intercultural, necesare în viața de fiecare zi într-o societate interculturală; provocări care vizează, pe diferite planuri, implementarea documentului (de exemplu, definirea termenilor utilizați).

15. Propuneri/ Puncte de vedere ale participanților la dezbateri

- Să fie realizată o sinteză a documentului în care să se folosească un limbaj adecvat pentru a fi înțeles de toți cei care sunt direct interesați (profesori, părinți, elevi);
- Adăugarea unui document de bune practici;
- Să se introducă la sfârșitul documentului un glosar pentru explicare cuvintelor. Exemple de noțiuni ce trebuie explicate: centrare pe elev; egalitate de șansă, domenii experiențiale, activități de învățare, experiențe educaționale etc. Propunere, de introdus în loc de *egalitate de șanse*, *principiul tratamentului egal*;
- Evaluare – reperele să fie mai dezvoltate;

- Adăugarea, la Introducere, a unui nou punct între cele care se referă la ceea ce urmărește documentul de politică: respectarea, aprecierea, promovarea și valorizarea diversității și a interculturalității;
- Propunere: de introdus câteva idei care să se regăsească la partea de sugestii metodologice din programele școlare. Exemple: referiri la strategii corelate cu a învăța să înveți, referiri la modalități de personalizare în funcție de nevoi specifice (CES, specificul etniei etc.).
- Accent pe principiul flexibilității, în sensul oferirii de contexte de recuperare, remediere.

Sunt parcurse propunerile de modificare/completare a documentului de politici educaționale *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național*, prezentate de Centrul Rromilor „Amare Rromentza”, în document tipărit, înregistrat cu nr. 1412/01.09.2015 (atașat la minută).